

СТАНОВИЩЕ

на дисертация

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР” по професионално направление 4.4. „Науки за земята“ (География на рекреацията и туризма)

на докторант: ВАЛЕНТИН ХРИСТОВ КОЦАКОВ

на тема: „Управление на човешките ресурси на туризма в

България – национални предизвикателства и местни особености (на примера на община Девин)“

Научен ръководител: проф. д-р Васил Маринов

Рецензент: Проф. д-р Климент Найденов - СУ „Св. Климент Охридски“

Лична информация за докторанта

Валентин Коцаков е роден през 1982 г. в гр. Разлог. Завършва средното си образование в СОУ – Разлог, с профил Математика, информатика и английски език. Висше бакалавърско образование, специалност Финанси завършва в ЮЗУ „Неофит Рилски”- гр. Благоевград. По-късно получава магистърски степени по Управление на човешките ресурси от ПУ „Паисий Хилендарски“ и Обществено здраве и здравен мениджмънт (ОЗЗМ) от Медицински университет – гр. Пловдив. Докторантът има придобити допълнителни квалификации – Мениджър на хотел (a manager of a hotel) и Управител на ресторант (Restaurant manager), чрез обучение от Агенция „Интерменю”. Зачислен е като докторант на самостоятелна подготовка в катедра „География на туризма“, считано от 10.02.2020 г. до 10.02.2023 г. И отчислен с право на защита, считано от 10.02.2023 г. с решение на ФС на ГГФ (протокол No3 от 14.02.2023 г.). Кандидатът има богат професионален опит в сферата на туризма. Работил е в различни туристически фирми, главно на управленски позиции – помощник или главен, комплексен мениджър на високо-категорийни хотели в големи туристически центрове Има опит в обучителни дейности като обучител, координатор в Бизнес център „Места“ ЕООД.

Актуалност на тематиката

Туризмът е един от основните двигатели на българската икономика. Управлението на човешките ресурси в този сектор е критично за поддържането на високо качество на услугите и повишаване на конкурентоспособността на българските туристически дестинации на международния пазар. Актуалността на темата е породена от факта, че България се сблъсква с редица предизвикателства в туризма, включително

сезонност, недостиг на квалифицирани кадри, и миграция на работната ръка към по-добре платени пазари в чужбина. Община Девин е известна със своите минерални води и красиви природни забележителности, което я прави атрактивна туристическа дестинация. Адаптирането към местните условия и нужди на трудовия пазар са съществени за успешното управление на човешките ресурси в този регион.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд има обем от 223 стр., библиография от 131 български и 59 чуждоезични заглавия, таблици (43) и фигури (52). Структуриран е във Въведение, четири глави и Заключение. Приложенията не са представени, но фигурират в съдържанието. Темата е формулирана коректно. Въведението е добро ниво, като е аргументирана актуалността на изследването, формулирани са обект, предмет, цел на изследване, задачи и методи. Изведена е основна хипотеза. Коректно е посочено, че изследването е насочено главно към човешките ресурси в хотелиерството и ресторантьорството, без да засяга останалите подсектори в туристическото обслужване.

В първа глава озаглавена „Теоретико-методологически основи на изследването“ е изяснен на добро студентско ниво понятийно-терминологичен апарат който е използван в дисертацията и е свързан с управлението на човешките ресурси в туризма. Поставено е и ограничение, че той се отнася конкретно за сектор хотелиерство и ресторантьорство. Също така е представена методологията на изследването (вкл. модел на изследването, териториален обхват на изследването и използвани методи), акцентирано е на основните трудности и ограничения в работата по дисертационния труд.

Във втора глава „Човешките ресурси в туризма – състояние и съвременни тенденции“ са разгледани съвременните особености и тенденции при човешките ресурси в туризма, като са изведени основни проблеми и причините за тях. Дадени са възможните решения за преодоляването им в контекста на теренното проучване в община Девин. Предложен е модел за създаване на програма за обучение на персонала

Глава трета „Развитието на туризма на територията на община Девин“ започва с историческо развитие на туризма и балнеолечението. Разгледана е община Девин, вкл. С нейното туристико-географско местоположение и достъпност. Направен е анализ на природните и антропогенни туристически ресурси на общината. Разгледани са туристическото предлагане и туристическо търсене. Анализирани е ефективността на настанителната база и мястото на община Девин в типологията на туристическото развитие. Разгледано и оценено е и състоянието на човешките ресурси.

В четвърта глава “Човешките ресурси в сектор хотелиерство и ресторантьорство в община Девин – емпирично проучване” се анализира разпределението на наетите в хотелиерството и ресторантьорството по демографски показатели, квалификацията им и текущото, значимостта на мотивационните фактори и степента на удовлетвореност, а също и отражението на пандемията от COVID-19 върху заетите и работодателите в хотелиерството. Приемам направените изводи от емпиричното проучване. Съгласен съм и с изведените проблеми и перспективи за развитието на човешките ресурси в туризма в община Девин.

Заклучението показва, че поставената цел е постигната на базата на разрешените изследователски задачи в дисертационния труд.

Автореферат

Авторефератът е с обем от 47 страници и отговаря на изискванията за закона. В него са представени и научните приноси на автора и публикациите, свързани с дисертацията.

Публикации по темата

Представени са 8 публикации на автора, по теми, свързани с дисертационния труд:

1. Коцаков, В. (2021). Влиянието на кризата, породена от коронавируса COVID-19 върху нагласите и мотивацията на служителите, заети в сектор хотелиерство и ресторантьорство (на примера на община Девин). Велико Търново: Сборник с доклади от международна научна конференция „Туризмът и глобалните кризи”. Изд. Ай анд би. ISBN: 978-619-7281-73-6, ISSN: 846-855. с. 846-855.

2. Коцаков, В. (2021). Проучване на работодателите в хотелиеро-ресторантьорския сектор в община Девин и влиянието на кризата, причинена от COVID-19. Смолян: Сп. „Родопи, списание за икономика, политика и култура”. Изд. Зеа принт. ISSN – 1322 4552. с. 17-33.

3. Коцаков, В. (2021). Проучване на човешките ресурси в сектор хотелиерство и ресторантьорство в община Девин и влиянието на кризата породена от COVID-19. София: Годишник на Софийския университет „Св. Климент охридски”, Геолого-географски факултет, Книга 2 – география, Том 114. ISSN: 2535-0579 (online), ISSN: 0324-2579 (print). с. 428-447.

4. Коцаков, В. (2023). Проучване на нагласите на човешките ресурси, наети в сектор хотелиерство и ресторантьорство в община Девин относно прилагането на политики за опазване на околната среда, кръгова икономика и зелен преход. София:

Сборник с доклади от международната научна конференция „Устойчиво развитие – кръгова икономика, критични инфраструктури, зелен преход”. ISBN 978-619-7610-18- 5. с. 399-411.

5. Коцаков, В., Р. Динчева. (2021). Психологически аспекти на отражението на COVID-19 върху човешките ресурси в сектор хотелиерство и ресторантьорство в област Девин. Одеса, Украйна: Сборник с доклади от международна научно- практическа конференция „Актуални въпроси на психологията в съвременното иновативно пространство”. УДК 159.9:001.895-047.37(082); А437 <https://doi.org/10.33082/onmu/airpmis-2021>. с. 225-236.

6. Коцаков, В. (2020). Управление на човешките ресурси в подземния добив и минно строителство – съвременни предизвикателства и особености. Девин: Сборник с доклади седма национална научно-техническа конференция с международно участие „Технологии и практики при подземен добив и минно строителство”. ISSN: 1314-7056. с. 168-173.

7. Kotsakov, V., R. Stoyanova. (2019). Analysis of the activity of “Specialized hospital for rehabilitation – Orpheus”, Devin. Plovdiv: Folia Medica, Medical University of Plovdiv, Bulgaria. ISSN: 1314-2143 (online), ISSN: 0204-8043 (print). pp. 102-103.

8. Kotsakov, V. (2021). The role of the mineral water for the development of the Devin, Bulgaria study area as a tourist destination. Ohrid, North Macedonia: International Scientific Conference “Geobalkanica 2021”. ISSN: 1857-7636, UDC: 338.483.11:553.7(497.2). pp. 163-171.

Две от публикациите са на английски език, едната от които е публикувана в чужбина.

Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръчвам на автора да оформи и издаде под формата на монография изследването си!

Въпроси:

- Как технологичните иновации могат да бъдат използвани за подобряване на управлението на човешките ресурси в туристическия сектор на община Девин?
- Каква роля играят местните културни и социални особености в управлението на човешките ресурси в туризма на община Девин и как те влияят на трудовите практики?

Лично участие на докторанта

Личното участие на кандидата в писането на дисертацията "Управление на човешките ресурси на туризма в България – национални предизвикателства и местни особености (на примера на община Девин)" е ключово за разработването на темата. То включва събиране на данни, анализ и интерпретация на резултатите. Личи активното участие във всички етапи на изследването, както и демонстрирането на задълбочено разбиране на предметната област, като това води до формулиране приноси и получени резултати, които са авторски.

Заключение

Дисертационният труд "Управление на човешките ресурси на туризма в България – национални предизвикателства и местни особености (на примера на община Девин)" с автор Валентин Христов Коцаков е ценен принос към науката свързана с туризма. Трудът се отличава с висока теоретична и методологическа подготовка, както и с богата емпирична база. Същевременно трудът отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че Валентин Христов Коцаков притежава необходимите теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на задълбочено научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното научно изследване и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди научната и образователна степен „доктор“ на Валентин Христов Коцаков по професионално направление 4.4. „Науки за земята“ (География на рекреацията и туризма).

Изготвил:

Проф. дн Климент Найденов

10.05.2024 г.

